

S žádostí o rozhovor pro první číslo našeho časopisu jsme se obrátili na paní Mgr. Helenu Kozákovou, vedoucí oddělení sociálně právní ochrany dětí odboru sociálních věcí Magistrátu města Opavy.

1. Veřejná správa a sociální politika provázejí každodenně každého z nás. Mohla byste, prosím, pro naše čtenáře, stručně představit, jaké hlavní úkoly plní Magistrát města Opavy v sociální oblasti pro občany města a jeho správního obvodu jako obce s rozšířenou působností?

Rozsah působnosti obce v sociální oblasti je poměrně široký a je vymezen právními předpisy v sociální oblasti. Odbor sociálních věcí Magistrátu města Opavy je organizačně tvořen dvěma odděleními, a to oddělením sociální práce a komunitního plánování a oddělením sociálně-právní ochrany dětí. Činnosti těchto oddělení se vzájemně prolínají a navazují na sebe. Mezi základní okruhy činnosti oddělení sociální práce a komunitního plánování patří např. poskytování odborného sociálního poradenství a sociální pomoci lidem, kteří se ocitli v tíživé sociální situaci. Toto oddělení dále spolupracuje s navazujícími organizacemi při řešení tíživých životních situací klienta, provádí sociální šetření a aplikuje metody sociální práce, poskytuje odborné sociální poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodů předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, poskytuje pomoc rodinám a jednotlivcům žijícím v lokalitách ohrožených sociálním vyloučením za účelem posílení jejich sociálních kompetencí.

K důležitým aktivitám oddělení patří zabezpečování veřejného opatrovnictví a ochrana práv a zájmů osob, které byly rozsudkem soudu omezeny ve svéprávnosti, a nebyl nalezen vhodný fyzický opatrovník, který by tuto funkci mohl vykonávat, oddělení rovněž zastupuje osoby, které nejsou schopny samy jednat a nemají zákonného zástupce při uzavírání smluv o poskytnutí sociální služby

Při charakteristice úkolů, které toto oddělení zabezpečuje, patří aktivity týkající se komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb, a koordinace a rozvoj sítě sociálních služeb na území města.

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí se zaměřuje na ochranu práv a zájmů dětí do 18 let. Vykonává mnoho činností od preventivních aktivit, přes sociální práci s rodinou dítěte i se samotným dítětem tak, aby dítě mohlo vyrůstat ve své rodině. Pokud to není možné, vyhledává dětem náhradní prostředí, kde mohou spokojeně žít. Oddělení SPOD zaměřuje svou činnost rovněž na děti rodičů, kteří zemřeli, nebo o děti řádně nepečují. Dále také na děti, které nežijí ve vlastní rodině, vyrůstají v náhradním rodinném nebo ústavním prostředí. Klienty OSPOD jsou i děti, které se staly obětí trestného činu, či trestný čin spáchaly, nebo jsou ohroženy různými typy závislostí.

Oddělení SPOD dále napomáhá k obnovení narušených funkcí rodiny (rodičovské spory), zaměřuje se na poradenství a pomoc osobám, které mají zájem stát se osvojiteli nebo pěstouny, poskytuje jim odbornou pomoc související s osvojením dítěte nebo jeho svěřením do pěstounské péče. OSPOD velmi úzce spolupracuje se školskými zařízeními, Policií ČR, Městskou policií v Opavě, zdravotnickými zařízeními, odbornými poradenskými pracovišti, doprovodnými organizacemi náhradní rodinné péče a se širokým spektrem neziskových organizací.

Odbor sociálních věcí také spravuje dva kluby pro seniory a metodicky vede příspěvkovou organizaci Seniorcentrum Opava, p.o..

2. Jednou z největších výzev, které stojí před naší společností, je řešení důsledků stárnutí populace. Sice se převážně hovoří o jeho důsledcích na důchodový systém, podstatně vyšší dopady však bude mít rostoucí počet seniorů na systémy sociálních služeb a zdravotní péče. Jaká je situace v této oblasti na Opavsku, kde vidíte největší nedostatky v této oblasti?

Ve městě Opava je vytvořena pestrá síť sociálních služeb, které nabízejí podporu a pomoc všem cílovým skupinám obyvatel, včetně seniorů. Již od roku 2006 ve městě funguje proces komunitního plánování, v rámci kterého dochází ke koordinaci sociálních služeb a řešení poptávky po službách ze strany občanů. Je kladen důraz na to, aby se služby rozvíjely v návaznosti na jejich potřeby, které jsou definovány v cílech Komunitního plánu rozvoje sociálních a souvisejících služeb na území statutárního města Opavy. Současně město sociální služby finančně podporuje prostřednictvím dotačního systému a vydáváním publikací sloužících k lepší orientaci občanů v jejich nabídce, například Katalogu poskytovatelů sociálních a souvisejících služeb, který statutární město Opava vydalo v rámci procesu komunitního plánování.

Seniorům jsou přístupné terénní, ambulantní i pobytové služby, které reflektují jejich konkrétní potřeby. Vzhledem k demografickému stárnutí populace je kladen důraz na zachování terénních služeb pro seniory, aby mohli co nejdéle zůstat ve svém přirozeném prostředí. V návaznosti na poptávku je však prioritou rovněž navyšování kapacit pobytových služeb pro seniory, pro které má město připraven program víceletého financování.

I přes výše uvedený rozvoj města můžeme v současné době označit jako problémovou oblast nedostatečné kapacity některých služeb pro seniory, a to především odlehčovací služby v pobytové i terénní formě. Problémem jsou nedostatečné kapacity pobytových služeb, zejména pro nízkopříjmové občany, kteří nemají dostatek finančních prostředků na jejich úhradu.

3. Jak hodnotíte dosavadní spolupráci Slezské univerzity s Magistrátem města Opavy v sociální oblasti, jaké perspektivy vidíte v této oblasti pro následující období?

Odbor sociálních věcí dlouhodobě spolupracuje se Slezskou univerzitou v Opavě, a to především v oblasti zabezpečování povinné praxe studentů. Snahou odboru je, aby studenti získali podrobné a odborné informace o činnosti jednotlivých oddělení, konkrétní představu o způsobu výkonu a metodách sociální práce, které jsou při práci s klienty uplatňovány. V rámci komunitního plánování sociálních služeb je možné vyjma výkonu praxe zabezpečit rovněž spolupráci při tvorbě bakalářských a diplomových prací např. ve formě poskytování konzultací nebo zpracování oponentních posudků. Zaznamenáváme, že studenti Slezské univerzity přicházejí na odbornou praxi vždy motivovaní, s opravdovým zájmem a nasazením.

Město Opava spolupracuje se Slezskou univerzitou i v jiných oblastech, např. při zjišťování potřeb jednotlivých cílových skupin, účastní se akcí pořádaných Slezskou univerzitou, např. kulatých stolů nebo konferencí apod. Slezská univerzita naopak pro město zpracovala výzkumnou analýzu, která sloužila jako podklad pro vznik komunitního plánu.

Jako nepřímou spolupráci můžeme označit docházku studentů Slezské univerzity do zařízení sociálních služeb, např. do domovů pro seniory, o kterých nás poskytovatelé služeb informují, a které službám pomáhají, obzvlášť v době pandemie COVID-19.

Vzájemnou spolupráci považujeme za velmi přínosnou a budeme rádi, pokud bude i nadále zachována.

Vážená paní magistro, děkuji za Vaše odpovědi.

otázky kladl Ladislav Průša